

Empenta!

Gener del 2003
fas.voluntariat@uab.es

nº 25

Fundació Autònoma Solidària
Edifici d'Estudiants Campus UAB Bellaterra. 93 581 27 57 <http://www.uab.es/fas/>

SUMARI

La UAB es volca amb Galícia

VII Reunión del Real Patronato sobre discapacidad

IV Jornades ONG Sida Catalunya

Dia mundial de lluita contra la Sida

Recollida de material informàtic

Dia mundial de la disminució

Campanya d'emergència pel Sàhara

Congrés català d'associacionisme i voluntariat

Conveni amb l'ONCE

EMERGÈNCIA A GALÍCIA

Allau de voluntaris de la UAB contra la marea negra

Els voluntaris de l'Autònoma posant-se les granotes i la resta de l'equip per treure "chapapote" a la platja d'O'Grove

Arran de l'àmplia demanda de la comunitat universitària de voler cooperar en les tasques de neteja de les costes gallegues, la **UAB** i la **Universitat Autònoma de Barcelona** ha engegat

una activitat de solidaritat amb **Galícia**. Es tracta d'un programa de cooperació interuniversitària entre la **UAB** i la **Universidade de Santiago de Compostela**, que està

canalitzant els voluntaris cap a activitats organitzades per ajuntaments, confraries i entitats gallegues. També dona allotjament a la residència d'estudiants de Santiago de Compostela.

Els universitaris s'estan desplaçant a Galícia en grups de 12 persones, formats per onze estudiants de l'Autònoma i un coordinador dels quatre agents implicats en la coordinació de la campanya: l'Oficina de Seguretat i Higiene ambiental, el Servei Assistencial de Salut, la Delegació d'Estudiants i la Fundació Autònoma Solidària.

Els estudiants interessats en participar com a voluntaris estan seguint una formació prèvia a la seva partida a Galícia, consistent en una formació sobre voluntariat i treball amb substàncies perilloses.

La UAB agraeix el suport rebut de

INCAVOL	Rovil
Cespa	Ecocat
Fundació Agbar	MRW

PIUNE

Els experts en disminució a la universitat han extret les seves conclusions a la UAB

La disminució a la universitat, l'any en que s'ha aprovat la LOU i mirant al 2003, l'Any europeu de les persones amb disminució, va ser debatut pels màxims experts de les universitats de l'estat a la **UAB**.

Organitzada per la **Fundació Autònoma Solidària**, es va celebrar la *VII Reunión del real patronato sobre discapacidad* els dies 28 i

29 de novembre a la sala d'actes del Rectorat de la UAB. Es van tractar dos grans temes: els reptes de la integració a la universitat, i el nou marc normatiu universitari i la integració dels estudiants amb disminució.

D'aquesta reunió se'n van extreure unes conclusions, publicades en aquest número, que seran examinades per les institucions.

Conveni entre la FAS i l'ONCE

El Centre de Recursos Educatius per a cecs i deficients visuals a Catalunya "Joan Amades" i la FAS han signat un acord de col·laboració entre les dues entitats. L'acord, que té una durada de dos anys, indica que es formarà una comissió de seguiment que vetllarà perquè s'impulsin mesures encaminades a donar suport als estudiants cecs i deficients visuals de la UAB per tal que puguin realitzar amb normalitat les activitats docents. L'acord va ser signat en el marc de la VII Reunió del Real Patronato sobre discapacidad, celebrat a l'Autònoma el passat novembre, per **Louis Lemkow**, president de la FAS i **Gemma León**, directora del Centre Joan Amades

Seminari a Las Palmas

La Fundació continua amb la seva projecció exterior. El tècnic Joffre Carrera va participar els dies 10, 11 i 12 de desembre al I Seminari de Sensibilización para la Participación Solidaria que es va celebrar a Las Palmas de Gran Canària. En aquesta ocasió va explicar davant de diversos responsables de voluntariat universitari de l'Estat espanyol com s'ha fomentat el voluntariat a l'Autònoma de Barcelona. Passar de l'Oficina d'Afers Socials de la UAB a la Fundació Autònoma Solidària el 1998 va ser tot un pas endavant per promoure l'acció solidària dels voluntaris

La Facultat de Ciències de l'Educació va acollir les IV Jornades ONG SIDA Catalunya

Durant els dies 21 i 22 de novembre del 2002 el Programa de Salut de la Fundació Autònoma Solidària, juntament amb el Comitè 1r de Desembre i la Fundació Hospital/Asil de Granollers van realitzar les IV Jornades d'ONG-Sida Catalunya a la Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Aquesta edició ha estat, respecte les anteriors, innovadora en diversos aspectes: d'una banda la seva realització ha permès acostar a la societat la tasca de les entitats dedicades a la Sida i a la problemàtica entorn a la infecció; d'altra banda ha connectat amb un sector de la societat tant important com l'universitari; i en tercer lloc el contingut de les jornades s'ha centrat en la presentació d'aspectes no tractats o poc tractats fins ara com és el cas de les noves experiències en el terreny de

la prevenció, el tema de la reproducció assistida en persones HIV+, o bé d'altres tant rellevants com els límits ètics en la informació dels mitjans de comunicació pel que fa a la Sida.

Així doncs, durant el primer dia de les Jornades es van presentar diferents taules en les que els ponents (persones d'ONG's i metges) van exposar experiències i projectes que s'estaven duent a terme en temes de prevenció i Sida i internet, així com també aspectes relacionats amb els tractaments, la recerca i la reproducció assistida.

El segon dia, en canvi, el protagonisme el van tenir els participants a les Jornades, ja que mitjançant grups de treball d'unes 20-30 persones, van reflexionar sobre alguns dels temes que s'havien tractat el dia anterior i van aportar-hi solucions i aspectes a tenir

Moment de les inscripcions

Albert Giménez, responsable del Programa de SIDA de la Generalitat va cloure les Jornades.

en compte. Aquí cal destacar les aportacions i la participació per part dels integrants dels grups de treball, que van permetre una bona dinàmica de grup, així com també l'elaboració de conclusions interessants que es van presentar al final de les Jornades.

Després dels dos dies cal remarcar dos aspectes importants. Per una banda, la gran participació per part d'estudiants universitaris (220 estudiants dels 315 participants). En aquest sentit també s'ha de destacar el fet que la procedència dels estudiants era força diversa en quan a estudis en curs, essent la majoria de carreres de ciències com

Biologia, Medicina, Infermeria, Ciències Ambientals i Veterinària, però també amb una gran presència d'estudiants de carreres de lletres (Dret, Psicologia, Educació Social, Sociologia, Relacions Laborals, Periodisme, Pedagogia, entre altres). Diversitat que ens permet afirmar que existeix un interès general per conèixer aspectes sobre el VIH.

D'altra banda, i com a conclusió general, s'ha observat la necessitat d'una formació en aspectes i conceptes bàsics relacionats amb el VIH/Sida per tal de facilitar una major comprensió del tema.

Dipòsit legal: B-3041-2002

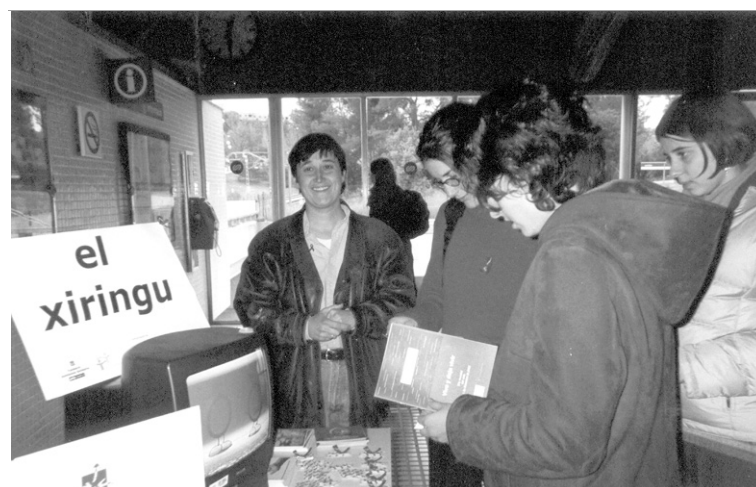
Fundació Autònoma Solidària
URB CAMPUS

Fundació Autònoma Solidària
08193 Bellaterra (el Vallès Occidental)
Tel: 93 581 24 85 Fax: 93 58120 00
fas.voluntariat@uab.es
http://www.uab.es/fas/

Jordi Tolrà (edició)
Jordi Castroviejo (coordinació)
Jordi Castroviejo (fotografies excepte indicació)
i la col·laboració de tot l'equip del voluntariat de l'Autònoma.

Amb el suport de:

El Dia Mundial de la SIDA va ser viscut al Campus i a Barcelona

Enguany, el Programa de salut ha organitzat el Dia Mundial de la SIDA en dues jornades: divendres 29 de novembre i dilluns 2 de desembre. A la Plaça Cívica es va muntar una carpa amb informació sobre la Sida en la que es repartien preservatius, llacets vermells i informació de la Fundació i de "El Xiringu" entre altres informacions relacionades amb el Dia Mundial de la Sida i l'ús del preservatiu com a mitjà de prevenció i a l'Estació de FFCC una taula amb un vídeo i una televisió en la que s'anaven emeten spots de televisió relacionats amb la prevenció, així com també fragments de la Marató de TV3 dedicada a la Sida. El dia 1 de desembre, una delegació de la FAS va assistir a les recepcions oficials que oferien la Generalitat i l'Ajuntament de Barcelona a totes les entitats que conformen el Comitè 1er de desembre.

Reciclatge d'ordinadors contra l'exclusió social

El **Consorti Públic Xarxa Local de Promoció Econòmica, Formació i Ocupació**, integrat per diversos ajuntaments de Catalunya, està portant a terme la campanya de recollida de material informàtic "Personal Computers New Equipments", dins el **Programa LIFE-Medi Ambient** de la Unió Europea.

La **Fundació Autònoma Solidària**, a través de l'Espai Solidari està col·laborant en aquest projecte i gestiona la campanya al Campus de la **Universitat Autònoma de Barcelona**.

El tipus de material informàtic que s'està recollint mitjançant aquesta campanya són ordinadors personals (ja sigui complets o components individuals), perifèrics i accessoris (monitors, teclats, lectors de CD's, mòdems, ratolins, aparells SAI...). No es tracta de material informàtic que no funcioni, sinó d'aparells retirats del mercat per la seva obsolescència, amb els que es fabricaran nous ordinadors que seran cedits, gratuïtament, a diferents col·lectius i entitats socials sense ànim de lucre.

Els objectius d'aquest projecte són, entre d'altres, la reutilització d'equips informàtics, la seva distribució gratuïta entre diversos col·lectius socials necessitats, reduir impactes ambientals, afavorir l'accés a les noves tecnologies de la informació i la comunicació, i la creació de nous llocs de treball.

La Campanya s'està duent a terme a la consergeria de les diferents facultats de la UAB (Ciències, Ciències de l'Educació, Econòmiques i Empresarials, Polítiques i Sociologia, Dret, Filosofia i Lletres, Medicina, Traducció i Interpretació, Veterinària, Comunicació...) i al Rectorat.

Així doncs, qualsevol persona interessada en la campanya pot portar a la consergeria del seu centre el material informàtic que ja no faci servir, però que funcioni. Actualment ja s'ha fet la primera recollida, amb un resultat de: 99 CPU, 81 ratolins, 72 teclats, 60 pantalles, 7 salvapantalles i 2 escàners. La campanya acaba el març.

Cal destacar diverses demandes de fora del campus per participar en el projecte, com l'Associació Multiplataforma d'Internautes de Cerdanyola, Associació de Sords de Sabadell o l'Hospital de la Vall d'Hebron.

L'aparició de la notícia a El Suplement de Catalunya Ràdio va provocar un allau de gent interessada en col·laborar

Signatura del conveni entre Louis Lemkow (FAS) i Fernando Fernández, membre de la Xarxa Local

Ordinadors apilats de la millor manera possible

FUNDACIÓ AUTÒNOMA SOLIDÀRIA

La FAS participa al II Congrés Català de l'Associacionisme i el Voluntariat

Amb el títol de *La responsabilitat social de la universitat: formació en valors i promoció de la solidaritat*, el director de la FAS va presentar una ponència al **Congrés Català de l'associacionisme i el voluntariat** que es va celebrar els dies 15 i 16 de novembre al Palau de Congressos.

Les jornades estaven organitzades per l'**INCAVOL**, i formaven part dels actes iniciats el 2001, l'Any internacional del Voluntariat. En aquests dos anys de debat s'han assentat les bases per redactar el Pla Nacional de l'Associacionisme i el Voluntariat, que s'aprovarà enguany. En aquest congrés han participat unes 1500 persones de 500 entitats de l'

àmbit del món associatiu. Els set grans temes que es van tractar van ser: Els perfils del voluntariat, El voluntariat dins de l'organització, Drets i deures de les organitzacions, Una nova cultura organitzativa, L'associacionisme i el voluntariat com a motor de canvis i facilitador de la convivència, Participació ciutadana i La promoció, el creixement i l'estructuració del Tercer Sector.

En la ponència que va presentar **Jordi Tolrà** va remarcar la idea que té la Fundació respecte els nous reptes que té la universitat: Les Universitats han de formar no només bons professionals i científics sinó ciutadans actius

i persones responsables amb el seu entorn, i compromeses amb el progrés del seu país.

En aquest sentit, la Universitat pot proporcionar al món associatiu activistes i voluntaris, així com quadres i persones preparades per a la gestió i direcció de les entitats. Alhora també fa recerca sobre temes d'interès per al món associatiu.

Voluntariat i universitat van donades de la mà, un exemple clar el trobem a l'**Autònoma**. Gràcies a l'acció solidària, la nostra universitat ha millorat en qualitat de vida, ha sensibilitzat la comunitat universitària o ha potenciat el món associatiu del Campus, entre d'altres aspectes.

Els experts estatals en es reuneixen a la UAB per

La **Fundació Autònoma Solidària** va organitzar els dies 28 i 29 de novembre la VII Reunió del Real Patronato sobre la Discapacidad, que aquest any es va centrar en la influència de la **LOU** en la integració dels estudiants amb disminució a les universitats.

El Real Patronato sobre Discapacidad és un organisme públic amb autonomia funcional i amb caràcter d'òrgan col·legiat de l'Administració General de l'Estat. Per la seva composició i funcions, el Real Patronato pot considerar-se la fórmula espanyola de "comitè nacional de coordinació", recomanat per les **Nacions Unides** per facilitar l'aplicació del seu Programa d'Acció Mundial per les Persones amb Discapacitat.

La reunió, que se celebra anualment a una universitat de l'estat, tenia com a objectius aquest any de promoure mesures relatives a la integració dels disminuïts a partir de la LOU i redactar un document relatiu als reptes actuals de la disminució a la universi-

tat, com ara les adaptacions curriculars (un estudiant de periodisme cec ha de saber portar una càmera?), la supressió de barreres arquitectòniques al campus (escales, panells visuals), la transició de la secundària a la universitat o les tasques dels serveis d'acollida a les universitats.

Hi van participar, entre assistents i ponents, els tècnics dels serveis universitaris de suport a la integració i els respectius vicerectors de la majoria d'universitats espanyoles, així com membres del **Ministeri d'Educació** i la **Generalitat de Catalunya**.

Aquest acte era el preludi de la celebració de l'any **2003** com a **Any Mundial de la Disminució** i la culminació del 2002 com el **10è aniversari del PIUNE**, el Programa per la Integració d'Universitaris amb Necessitats Especials, un programa de la Fundació Autònoma Solidària que garanteix la igualtat d'oportunitats dels estudiants amb disminució de la UAB.

Els simposis es van realitzar a la Sala d'Actes del Rectorat

Intervenció del Vicerector de Campus Manel Sabés

Tothom va estar d'acord en que cal regular per llei el dret a les adaptacions curriculars

Rebuda de les autoritats al Pati dels Tarongers

Grup de treball sobre adaptacions curriculars reunit en una aula

El dijous 28 es va iniciar la Reunió, amb un Acte Inaugural de benvinguda a tots els participants. Seguidament es va fer una introducció del que han estat 10 anys d'Integració a les Universitats i es va presentar el cas concret del **PIUNE**.

Tot seguit va començar el "Simposi sobre reptes actuals de la integració a la universitat", on es van presentar els documents que tractaven sobre els quatre temes següents: La transició dels estudis secundaris a la universitat, El paper dels serveis de suport a les universitats, Les adaptacions curriculars a la universitat i El disseny per a tothom en la supressió de barreres al campus. Després de les presentacions es van organitzar quatre grups de treball on hi havia un moderador

i el mateix ponent que havia presentat el document, recollint les notes necessàries per poder elaborar un document de conclusions. En els diferents grups es van analitzar les propostes dels documents i s'hi van afegir les propostes dels participants en els grups de treball que eren aprovades per la majoria.

El mateix dijous es va realitzar una visita i recepció al **Palau de la Generalitat**. El grup va ser rebut per la consellera de Benestar Social i Família, **Irene Rigau**, que va saludar i felicitar per la seva feina a tots els participants en la Reunió.

El divendres 29 va començar el segon simposi sobre "El nou marc normatiu de la integració dels universitaris amb discapacitat", amb la intervenció introductòria sobre "El nou

marc normatiu a les universitats".

A continuació hi va haver dues taules rodones d'intervencions. La primera va tractar sobre la Normativa de les Administracions General del Estat i de les Comunitats Autònomes respecte a la integració de les persones amb discapacitat a la universitat. La segona va debatre les Previsions sobre mesures d'integració en els estatuts i altres normes internes de les universitats.

Ja per acabar, i com a acte de clausura, es van presentar les conclusions a les que van arribar els diferents grups de treball del dia anterior i es van realitzar els parlaments oficials que van servir per tancar la Reunió. A la següent pàgina en veiem les conclusions.

disminució a la universitat avançar en la integració

Transició de l'educació secundària a la Universitat

- És necessari establir contactes amb els equips multi-professionals de les Conselleries d'Educació i Cultura corresponents.
- Resulta convenient promoure mecanismes per a l'obtenció d'informació fiable i confidencial sobre els alumnes amb discapacitat que han d'accedir a la universitat.
- Cal aconseguir que els programes o serveis d'integració d'alumnes universitaris amb discapacitat puguin participar en el procés d'adaptació de les Proves d'Accés a la Universitat per alumnes amb discapacitat.

Adaptacions curriculars

- Es destaca la necessitat que les universitats estableixin normatives que regulin la igualtat d'oportunitats i la realització d'adaptacions curriculars i els procediments per dur-les a terme.
- Las adaptaciones curriculares han de partir de la valoració individual aplicada per personal qualificat en l'àmbit psicopedagògic de les necessitats de cada estudiant amb discapacitat.
- L'adaptació curricular significativa no implica un menor nivell d'exigència i per tant requereix fixar els objectius de cada assignatura, i mai haurà de suposar una supressió de continguts, sinó alternatives o modificacions.

Diseny per tothom

- El concepte de disseny per tothom inclou tant l'eliminació de barreres arquitectòniques com l'accés a la informació, la comunicació, l'esport o l'oci.
- És necessari que els professors utilitzin a les seves classes medis multisensorials (diapositives, veu...).
- En tot moment cal tenir en compte l'opinió de l'usuari, i el correcte disseny del servei de suport ha d'estar integrat dins els serveis generals als universitaris, evitant el gueto.
- Les noves tecnologies són fonamentals i cal facilitar que els mitjans tecnològics siguin accessibles a tots els usuaris, de la mateixa manera que tota la informació de la universitat ha de fer-se en diferents formats per garantir l'accessibilitat de la mateixa a tots els usuaris.

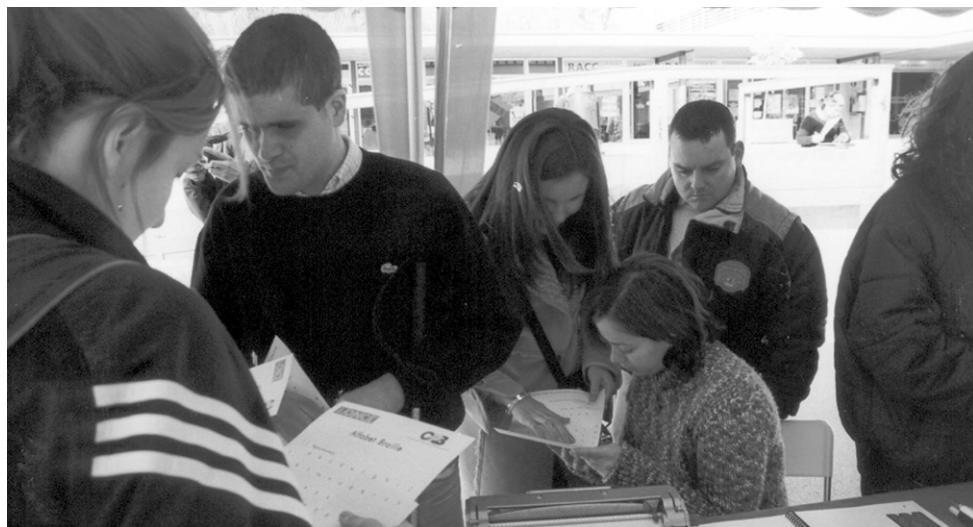
Reptes dels serveis universitaris de suport a la integració

- El dret a la igualtat d'oportunitats i a les adaptacions ha d'estar recollit institucionalment.
- Les universitats han de comptar amb programes d'integració pels universitaris amb necessitats especials, i és necessària la normalització i professionalització dels Serveis de Suport en l'estructura universitària.
- La integració ha de plantejar-se en una perspectiva integral, i cal actuar amb transversalitat perquè la integració és feina de tots.
- L'actuació ha de ser personalitzada, i cal promoure sinergies amb la resta d'agents socials que participen en la integració.
- Promoure el voluntariat universitari com a suport a la integració.
- Facilitar la mobilitat internacional dels estudiants amb discapacitat.

Com cada any, Dia internacional de les persones amb disminució al campus

Saps com s'escriu el teu nom en Braille? Ells ja sí.

En David Abad, un estudiant que va ajudar a preparar la diada, resolent dubtes a una voluntària

En aquesta jornada, la interacció entre els estudiants amb disminució i els que no en tenen és un reflex del que passa a les aules

La celebració del 3 de desembre com a Dia Internacional de les Persones amb Disminució ja està més que consolidada al nostre campus. El **PIUNE** (Programa per la Integració dels Universitaris amb Necessitats Especials) i l'**ADUAB** han organitzat enguany un seguit d'activitats on destacava la col·laboració de dues associacions d'estudiants amb disminució de Girona i Alacant.

La celebració d'aquesta diada és necessària per sensibilitzar a la comunitat universitària dels problemes i dificultats amb que es troben els universitaris amb disminució a l'hora de poder garantir la seva igualtat d'oportunitats, així com la seva integració al medi universitari. No només això, sinó que el 3 de desembre serveix per informar a la comunitat universitària de la presència d'estudiants amb disminució al campus, així com dels seus drets i incrementar la participació en activitats del PIUNE dels estudiants amb disminució per tal d'afavorir el seu procés d'integració social.

La Jornada es va iniciar amb la Gimcana Adaptada, on els participants podien realitzar un seguit de proves a la Plaça Cívica: recorreguts amb cadira de rodes, amb bastons i

antifaços, taller de cuina amb només una mà, llegir els llavis, escriure el nom en Braille, endevinar un conte amb relleu..... per tal que per una estona es possessin en la pell de la persona amb disminució i poguessin comprovar les dificultats amb que es troba en les tasques de la vida quotidiana.

Durant tot el matí, fins al voltant de 150 persones van participar en les diferents proves. A més cal destacar la presència en les activitats de 15 voluntaris del Programa i d'unes 20 persones amb disminució.

Al voltant de la carpa hi havia tres exposicions: "**10 anys del PIUNE**", "**Activitats del PIUNE**" i "**Personatges famosos amb disminució**" que van servir per difondre el PIUNE i per canviar una mica la visió que la gent té de les disminucions en veure que una persona amb algun tipus de disminució pot arribar a ser un personatge reconegut en allò que fa.

Per finalitzar la jornada d'activitats a la **Plaça Cívica** es va realitzar el Bingo Braille, on els participants es veien obligats a aprendre per una estona el llenguatge Braille per tal de poder seguir el sorteig del Bingo.

Connecta't a la FAS

El teu espai

<http://www.uab.es/fas/>

La nova presidenta de la FAS, Muriel Casals, es va voler sumar al dinar popular

Caravana pel Sàhara plena d'aliments de la UAB

La Fundació Autònoma Solidària s'ha compromès a participar activament de la campanya d'emergència d'ajut alimentari que coordina **ACAPS**, l'Associació Catalana d'Amics del Poble Sahrauí.

Davant la carestia d'aliments existents als campaments de refugiats sahraus de Tinduf, fruit de la disminució de les partides que hi envien les agències especialitzades de **Nacions Unides**, l'ACAPS ha decidit que la caravana prevista enguany es converteixi en una campanya d'emergència per a l'adquisició d'aliments.

Les accions de la **FAS** al Campus han aconseguit aquests objectius: fer arribar un total de 360 kg d'arròs, lleties, sucre i oli als campaments de refugiats de Tinduf, recaptar recursos econòmics, un total de 179 euros que serviran per contribuir en la compra de

camions tràilers que transportin aquests aliments fins a Tindouf, (un cop distribuïts els aliments entre la població refugiada, els vehicles formaran part de la xarxa de transport dels campaments per traslladar aigua, persones, etc.) i informar i sensibilitzar el Campus sobre la situació actual en què viu el poble sahrauí a partir de la conferència, de la distribució massiva de cartells, així com del dinar que es va realitzar.

Els punts de recollida d'aliments es trobaven a l'Espai Solidari (**Edifici d'Estudiants**), les consergeries de totes les Facultats, al **Rectorat**, a l'**Espurna** (Consell d'Estudiants d'Econòmiques) i a la **Vila Universitària**.

Un dels altres punts a destacar va ser la conferència que es va dur a terme a l'Aula magna de **Facultat de Dret** el passat 4 de desembre, amb la

participació de **Muriel Casals**, Patrona de la Fundació Autònoma Solidària, **Laura Vergés**, representant d'**ACAPS**, l'Associació Catalana d'Amics del Poble Sahrauí i **Mah Medi**, delegat del **Front Polissari** a Catalunya.

Van participar vint-i-cinc persones i posteriorment a les intervencions es va establir un petit debat entorn a les principals problemàtiques del conflicte sahrauí.

Per una altra banda els voluntaris que estan desenvolupant el projecte van creure oportú fer un dinar popular solidari i sostenible a la **Plaça Cívica** després de la Conferència amb l'objectiu d'aconseguir diners al mateix temps que es feia una acció de sensibilització. En aquest dinar van menjar un centenar de persones i es van recaptar prop de 200 euros.

S'ha fet arribar un total de 360 kg d'arròs, lleties, sucre i oli als campaments de refugiats de Tinduf

Per un euro i mig, 100 persones van dinar pel Sàhara

Per què s'ha realitzat una campanya d'emergència d'aliments?

Perquè les partides que l'ACNUR i el PAM distribuïen als refugiats sahraus ha disminuït dràsticament aquest darrer any. **Perquè** el dèficit d'aliments als campaments de refugiats sahraus, ja evident, amenaça amb deteriorar la salut de la població més fràgil: infants, gent gran i malalts. **Perquè** és una campanya d'ajut humanitari que no només ha de servir per pal·liar el dèficit alimentari als campaments, sinó també per denunciar l'estancament del

Pla de Pau, l'obstaculització sistemàtica que fa el Marroc i la manca de fermesa de Nacions Unides i de la Comunitat Internacional. **Perquè** la ciutadania no és aliena al patiment de la població sahrauí refugiada, la qual necessita l'ajut internacional per poder sobreviure, situació que hauria d'haver finalitzat temps enrere amb la celebració del Referèndum d'Autodeterminació i el retorn de la sobirania als sahraus.

Una part dels aliments recollits.

Galícia: testimoni d'un voluntari

"Nunca Más" o la història de les noves Brigades Internacionals

"O signo diferencial da psicoloxía galega está, principalmente, na Saudade. Esta verba é coñecida dos hespañoes; pero somentes nós sabemos o que significa. Este significado ninguén acertou a expresalo; nin siquiera Rosalía de Castro, que foi o corpo mesmo da Saudade. Pero a Saudade existe e anda sempre connosco".

Alfonso R. Castelao, "Sempre en Galiza".

Amb motiu del Premi Príncep d'Astúries que se l'havia de concedir a Oviedo, l'escriptor i dramaturg noaiorquès Arthur Miller va concedir algunes entrevistes, interessants i no tant, a diferents mitjans espanyols.

A gairebé totes va parlar de la seva predilecció per la terra ibèrica, que li portaven a la memòria el seu millor amic a la facultat i la seva dona. El primer havia lluitat amb el bàndol republicà a la Guerra Civil Espanyola, mentre la seva dona, fotògrafa, havia fet excel·lents treballs a Espanya quan encara era un lloc exòtic on trobar coses sense els colorants i els conservants propis de la prosperitat. Quins motius van portar l'amic de l'Arthur Miller a lluitar tan lluny de casa seva? Les idees i el patiment de tot un poble, que va conèixer gràcies al bon treball de la premsa de l'època, potser amb més cintura que no pas actualment per fer servir paraules amb significat.

Una pila d'anys després, un grup d'italians lluiten, lluny de casa seva, contra un enemic viscos, massiu, capaç de convertir en autopistes les platges de la terra que els seus avantpassats van batejar La Fi del Món, la Finis Terrae; Fisterra pels gallecs. Tenen certes coses en comú amb l'amic de l'Arthur Miller: no volen res a canvi (recordem que estem en aquest món i no al literari), i s'hi juguen la salut per una idea. La idea és encara un pensament latent, difícil de definir tot i els esforços del Fòrum de Porto Alegre i una bona pila d'intel·lectuals per donar-li una forma fàcil de pair, capaç d'ajustar-se a tots els públics. Es pot resumir de la següent manera: quan un petrolier provoca catàstrofes com la que ara vivim amb el Prestige, és un problema de tots els europeus, de tot el món. Dels mariners de Muxía i dels estudiants de la Universitat de Milà.

També és un problema dels estudiants de la Universitat Autònoma de Barcelona, i han començat a lluitar per aconseguir fer realitat aquesta nova utopia, en un moment molt delicat per les idees que no s'ajustin al corporativisme i la productivitat. No cal defensar la República, però sí centenars de platges de Galícia -les més afectades- i el Cantàbric.

La nostra història està lligada al sorgiment d'aquestes noves Brigades Internacionals, que tenen el seu propi "No Pasarán": es crida un "Nunca Más", en el gallec de Castelao i Rosalía de Castro, a tot arreu. Nunca Más vol dir moltes coses, però és quan hom treballa en una platja anònima de Fisterra que la paraula s'omple de significat, aquell "nombre exacto de las cosas" de què parlava Juan Ramón Jiménez.

Tot comença a la Universitat Autònoma de Barcelona, on es decideix des del Consell d'Estudiants auxiliar activament al poble gallec, tot recollint fuel a les platges i, també, oferint recolzament anímic quan es necessita. No es pretén contribuir a l'aparent desorganització del voluntariat que lluita a les costes gallegues contra el fuel, sinó més aviat el contrari. La solució és, doncs, organitzar petits grups d'estudiants de l'Autònoma que, amb l'ajuda de la Universitat de Santiago de Compostel·la, arribaran allà on es requereixi el seu ajut.

El primer grup parteix de Barcelona el dia 16 de desembre, i arriba a Santiago el mateix dia. Els voluntaris pràcticament no es coneixen; han nascut a Reus, a les Borges Blanques, a

Valldoreix, València o Tarragona. Parlen de diferents temes, tot i que el fons de la imatge, tant a l'avió com a l'autobús que els porta a la residència d'estudiants de la Universitat de Santiago, sempre està ple de fuel. Si fos una fotografia en blanc i negre, contrastarien la camaraderia i la bona voluntat dels estudiants i la seva coordinadora amb l'enganxosa sensació d'un fons opressiu i obscur com l'asfalt. Però no és el cas i no partim d'un element estàtic. L'experiència comença a moure's i, a la reunió que tenen abans d'anar a dormir, els estudiants prenen consciència de per què estan tan lluny de Catalunya. Entre totes les idees, s'imposa una: no s'ha vingut de vacances, i ningú està disposat a marxar-se amb aquesta sensació. L'exquisida hospitalitat de la Universitat de Santiago s'extindrà ben aviat a tots els gallecs amb què es troben els estudiants.

Una prova: l'endemà, dimarts 17 de desembre, quan un autobús els porta amb d'altres voluntaris ("i voluntàries", com no es cansa de repetir amb un micro l'encarregat de coordinar les tasques de neteja de tot el grup), cap a Fisterra, un grup de camperols que treballen al costat de la carretera aixequen el cap. Se n'adonen de què són els voluntaris. Les Brigades Internacionals que han vingut a lluitar contra el fuel sense que ningú no els hagi cridat. Deixen de treballar i saluden amb una naturalitat que hom no troba a una gran ciutat com ara Barcelona. A les seves cares hi ha gratitud i esperança: saben que no estan sols per fer front a la catàstrofe. Una de les voluntàries de l'Autònoma es queixa amargament de què no s'hagi fixat tot l'autobús en el detall dels camperols, motiu pel qual la seva sincera salutació no ha estat corresposta com es devia.

Arriba el moment de l'acció: un cop al destí, una imponent platja de la fi del món, tothom recull les botes, la mascareta, les ulleres de protecció, el pantaló i la jaqueta impermeables; a més d'una funda blanca que cobreix tot el cos, a camí entre la indumentària d'un mecànic i la d'un astronauta. Se senten converses entre rialles i mirades de serietat; en català i italià, en gallec i castellà de la Meseta. Fa molt de temps un sol idioma que va servir per batejar la platja que ara trepitgen. En aquell moment no hi ha política ni imatges de la televisió, ni tampoc debats plens d'interessos, aliens al veritable problema. Hi ha ganes de servir a la natura, de corregir un desastre que mai no s'hauria d'haver produït. S'hauran de conformar, després d'una esgotadora jornada, amb haver recollit desenes de cubells plens de fuel.

El fuel no s'aplega significativament a la superfície, com les espectaculars imatges que busquen els mitjans, sinó sota una espessa capa de sorra que hom ha de treure amb rastrells, pales i, sobretot, mans. Una feina més dura del que sembla: primer, trobar una taca, quan més gran i perillosa per l'entorn: millor; a continuació, treure-la en grans peces idèntiques a l'asfalt i ficar-la en el cubell; finalment, portar el cubell fins a la pala d'una màquina excavadora amb l'ajuda d'un company que no sabem en què idioma parlava abans d'arribar a la platja. Ara ho fa en la llengua de l'esforç sense recompensa material, un bé preuat per a cada cop més gent.

La pluja i el vent es calen en l'estat anímic de molts, i no és un recurs literari. El vestit ho tapa

tot, menys la mirada. Mirades de gratitud per petits detalls, paraules d'ànim que són correspostes potser amb un somriure que ningú no veurà mai degut a la mascareta. Tot és important quan un ha d'oblidar-se'n de què el vestit que porta és opressiu i rígid, a més d'evitar la necessària transpiració del cos. No es pot respirar convenientment amb una mascareta quan l'esforç físic és tant continuat, una qüestió que cap mitjà no ha recollit fins ara. Està clar que el motiu és que ningú no s'ha molestat en ficar-se a la pell del voluntari abans de parlar de la catàstrofe. Quina mena de periodisme estem ensenyant a les aules?

El blanc omnipresent dels voluntaris s'ha transformat en finalitzar la jornada en un "negre fuel",

la propera tendència a les passarel·les de moda. El cel continua encapotat i gris com només ho fa a les terres atlàntiques de la vella -i bella- Europa. Una Europa que potser té més sentit a Galícia que a cap

altre país degut a la renaixença del Camí de Santiago, l'únic Patrimoni de la Humanitat que es pot percebre només caminant. Afortunadament.

Un cop s'han tret el vestit d'astronauta, els voluntaris pugen a l'autobús per anar al poble de Fisterra, on les gents del poble els esperen amb fruita, begudes de tot tipus, una sopa exquisida i un pollastre ben cuinat. A les cares de les dones de Fisterra hi ha la timidesa de la gent poc acostumada a veure tants forasters.

Un cop a Santiago, hi ha poc temps per gaudir de la ciutat. Els estudiants de l'Autònoma, de camí cap a la Plaça Cervantes per fer un sopar, fan una parada a la Catedral. El Portal de la Glòria, una de les joies del Romànic europeu, els mostra la seva màgia. És més imponent que la descripció que fa d'ell el Manuel Rivas a "O lapis do Carpinteiro".

Dimecres, tercer dia. Mateix autobús i idèntic destí. S'ha de rematar la feina perquè la platja de Fisterra deixi d'amagar sota la seva sorra gruixuda

l'autopista "Prestige/Costa da Morte". Hi ha ganes de guanyar un altre assalt, just quan arriben notícies de que una nova marea negra podria arribar a diferents punts de Galícia.

Allò que es treu, no torna. Aquesta és la consigna. Per què hem d'esperar a les catàstrofes per adonar-nos de què molts estem al mateix bàndol? El responsable de l'autobús parla sobre Galícia; la plaga dels arbres de l'eucaliptus ha fet de la línia de la costa gallega una mena de petita Austràlia amb esperit celta. Hi ha una indústria paperera, explica, que fa servir la fusta d'aquests arbres, una veritable plaga per al ric subsòl gallec, per fer pasta de paper. El minifundisme a Galícia ha provocat que milers de camperols plantin aquests arbres a les seves terres, per vendre'ls després a bon preu. De "carballedos", l'alzina gallega, i els seus boscos "carballeiras", en resta poca cosa a prop del mar.

L'exèrcit dels eucaliptus lluita de la mà de l'autopista del Prestige per acabar amb aquesta terra. No està tot perdut, però. Els estudiants de l'Autònoma, amb la resta de companys, continuen amb les seves particulars prospeccions a la sorra. Fa bon dia; un sol tan agradable i suau que més d'un fa de girasol i està d'un bon humor

mediterrani. Quan hom està més de quatre hores retirant sorra amb les mans, té la sensació d'haver estat teletransportat al passat, quan feia castells de sorra a la Costa Daurada entre restes de cigarretes Ducados exteses per tot arreu. El Ducados és ara asfalt.

Es decideix acabar de netejar la part que s'havia començat el dia anterior. Hi ha menys fuel, i els estudiants busquen neguitosament més taques grans. Saben que serà el seu darrer dia a les platges de Fisterra, i voldrien retirar fins l'últim gra de fuel-oil.

Degut al bon dia, han estat molts qui han triat no posar-se la caputxa del vestit d'astronauta. La uniformitat es trenca i surten rostres tan diversos com els diferents colors de cabell. No estem a la lluna, sinó a una bonica cala de la Fi del Món. Tornarà a ser com abans.

Mentre els voluntaris es treuen l'uniforme de la temporada tardor-hivern-primavera-estiu 2002/2003, se senten converses i rialles que es perden en rajolins entremaliats de brisa marina. En català i catallec. És el darrer dia traient fuel pels voluntaris de l'Autònoma, que són acomiadats com cal per la resta del grup quan arriben a Santiago. Hi ha xiulets i aplaudiments. Ànim i sort als que es queden.

Encara hi ha feina per fer. Estan cansats i l'avió que els portarà de nou a Barcelona surt l'endemà a mitja tarda. Es decideix partir a les sis del matí en un minibus cap a la ria d'Arousa, al poble de O Grobe, llindant amb l'illa de A Toxa. Allà hi treballa contra el desastre la confraria del poble, i els estudiants volen conèixer de primera mà com rutilen les tasques de neteja, quin és l'estat anímic de la gent i quina és l'ajuda que es necessita.

Hi ha molt descontent, les dones i homes de la confraria ho expliquen. Els han deixat sols i els han enganyat quan afirmaven que tot estava controlat, i això no s'oblida ni es compra amb diners. És la seva terra que està en perill. El mercat de la confraria està buit, com un quiròfan gegantí a l'espera del malalt. El mar. La mar.

Els voluntaris passegen pel port i els voltants de O Grobe en dos grups, i es retroben a una de les platges més conegudes de Galícia: A Lanzada. Hi ha petites taques de fuel a la sorra, i un grup poc nombros de persones mira de fer-les desaparèixer. Una noia gallega aquí, un grup de mariners allà. Es paren a parlar amb una dona anglo-saxona que porta grans ulleres de pasta marró clar, cabell curt i blanc i profundes arrugues a la pell blanquinosa. Sembla el Hemmingway de "El vell i la mar". De ben segur que el seu respecte per l'Atlàntic és tan profund com el que sentia el Hemmingway que pescava a Cuba. See you, Mrs.

S'apropa l'hora de la partida i el cansament comença a fer efecte a l'autobús. Molta malenconia i esperit de carretera, de qui gaudeix tot recorrent una terra a poca velocitat. Converses tranquil·les, consciència d'haver dipositat el primer gra de sorra en nom de l'Autònoma; rialles pausades. Dos companys que dormen recolzats l'un amb l'altre. Una foto sense flaix que els immortalitza. Dotze catalans que comencen a experimentar la força de la saudade.

Un petit destacament de les Brigades Internacionals Nunca Más deixa Galícia. Just quan el grup agafa l'avió, arriba el següent contingent de l'Autònoma. Un important gra de sorra a la gran marea blanca de voluntaris.

L'amic de l'Arthur Miller no va poder tornar mai més a casa seva. No se sap ni on està enterrat. Esperem que la memòria històrica no ens torni a jugar una mala passada. Tant de bo "nunca más" hagi adquirit tot el seu significat i s'hagi tornat en un dels "nombres exactos" del Juan Ramón Jiménez.

Nicolás Boullosa Guerrero